

Amasya Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
7(2), 256-286, 2018
Derleme makalesi

<http://dergi.amasya.edu.tr>

Girişimci Öğrenciler ve Öğretmenlerle Girişimci Türkiye'ye*

Arzu Önel[†]

Kafkas Üniversitesi, Türkiye

Alındı: 22.03.2018- Düzeltildi: 04.09.2018 - Kabul Edildi: 07.09.2018

Atf: Önel, A. (2018). Girişimci Öğrenciler ve Öğretmenlerle Girişimci Türkiye'ye. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 256-286.

Öz

Bu çalışmada genel anlamda girişimcilik, özelde ise sosyal girişimcilik, eko-girişimcilik, girişimci öğrenci, girişimci öğretmen, girişimci okul ve üniversite, girişimci kültür konuları eğitim tabanında ve literatür ışığında tartışılmıştır. Girişimcilik ve eğitim kavramları Avrupa ve Türkiye ölçeğinde ele alınmış, geniş bir derleme yapılmıştır. Günümüz dünyasında giderek artan yoksulluk, işsizlik, hastalıklar, insan hakları ve eğitim gibi temel sosyo-ekonomik sorunların çözülebilmesi ilkokuldan üniversiteye kadar olan öğrenim sürecinde öğrencilerimize girişimci kültür ve ruhunun kazandırılması

*Bu çalışma, 26. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi'nde (20-23 Nisan 2017) Girişimci Öğretmenler; Yaşam Boyu Eğitim Dünya Kongresi'nde (14-15 Nisan 2017) Ekogirişimcilik; 2. Dünya Teknoloji, İnovasyon ve Girişimcilik Konferansı'nda (12-14 Mayıs 2017) Girişimci Kültür Konuları sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

[†]Sorumlu Yazar: Tel.: 474 2251150, e-posta: arzuonel@gmail.com

ISSN: 2146-7811, ©2018

ile mümkün olabilir. Bunun yolu da girişimci ruha sahip, katma değeri yüksek öğretmenler yetiştirmekten geçmektedir. Bu kanaat ile çalışma yürütülmüş, çok daha girişimci bir Türkiye için eğitim alanında dikkat edilmesi gereken hususlar doğrultusunda öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Girişimci Öğrenci, Girişimci Öğretmen, Girişimci Türkiye

Giriş

21. yüzyılda, dünyada oldukça önemli değişim ve dönüşümler yaşanmış, büyük bir bilgi patlaması olmuştur. Son çeyrek yüzyıl içerisinde üretilen bilgi, insanlık tarihi boyunca toplam bilgi kadar olmuştur (Gedikoğlu, 2005). Dünyada artan değişim, dönüşüm, üretim, bilgi ve tabii ki küreselleşmeye, ülke olarak Türkiye'nin de uyum sağlayabilmesi vazgeçilmez bir zorunluluk olmuştur.

Mesleği ne olursa olsun her insanın, zamana ve değişen hayat koşullarına uyum sağlaması, yenilikleri hayatına dâhil etmesi ve çevresindeki fırsatları değerlendirmesi gerekir (Yeşilkaya, 2016). Adaptasyon adı verilen bu değişim bireyde olduğu gibi toplumlarda da olmak zorundadır. Gerek birey gerekse toplum doğada var olan rekabet ortamında varlığını en güzel şekilde sürdürebilmek için değişmek ve yenilenmek zorundadır. Farkında olsun veya olmasın herkes rekabet içerisinde. İçinde bulunduğu yaşam koşullarının ve hayatla baş edebilme kaygısının farkına varabilmeyi Yeşilkaya (2016) rekabet farkındalığı olarak tanımlamış ve rekabet farkındalığının aslında motivasyon aracı olduğunu belirtmiştir. Küresel rekabet konusunda Türkiye olarak bizlerin de farkındalık kazanması tartışılmaz bir gerçektir. Bu ise ancak girişimci bireyler yetiştirmek ile mümkündür.

Girişimcilik; fırsatları sezme, o sezgilerden düşler üretme, düşleri gerçekleştirme ve insan yaşamını kolaylaştırma becerisine sahip olmaktır (Bozkurt, 1996; Eraslan, 2011). Başka bir açıdan ise girişimcilik, toplumsal ihtiyaçların temini boyutu ile toplumsal fayda sağlayan ve var olan duruma ekstra değer

katma sürecidir (Yılmaz, 2014). Bu değer belki birey nezdinde başlayıp yöresel, ulusal ve hatta küresel ölçekte büyük boyutlara ulaşabilir.

Girişimci ise imkânları tanımlayan ve mevcut imkanlar doğrultusunda organizasyon yaparak bunun sürekliliğini sağlayan kişi ya da kişiler olarak ifade edilmiştir (Yılmaz, 2014). Büyümekte olan ekonomilerin itici güçleri olan girişimcilik; harekete geçiren bir güdü, liderlik, azimli olma, organizasyon yapabilme, risk alma, güçlü iletişim becerisi, fırsat yakalayabilme, özgüven sahibi olma, yaratıcılık, sezgi gücü, araştırmacı olma, cesaretli olma, sorumluluk sahibi olma, iyimser olma, öz denetimli olma, enerjik olma, yenilikçi ve vizyon sahibi olma, sağduyulu olma, amaç odaklı olma, sonuç yönelimli olma, teknolojiye açık olma, başarısızlığa tahammül ve başarıma arzusu gibi yüksek özellikler gerektirir (Aytaç & İlhan, 2007; Yıldız, Taşkıran & Çiçek, 2011; Argon & Selvi, 2013; Bacanak, 2013; Cin & Yumuk-Günay, 2013; Yılmaz, 2014; Uygun & Er, 2016). Bu özellikler kişiye girişimci ruh kazandırır, girişimci ruha sahip birey ise 'potansiyel girişimci' olarak tanımlanır ve toplumda değişimi gerçekleştiren kişi olarak bilinir. Günümüz dünyasının giderek artan yoksulluk, işsizlik, hastalıklar, eğitim, insan hakları ve barınma gibi temel sosyo-ekonomik sorunları yukarıda adı geçen girişimcilik özelliklerine çok daha büyük önemler katmaktadır. Girişimci ruhu kişilerde kalıtsal olarak bulunabileceği gibi eğitim ile de kazandırılabilir (Arslan, 2002; Çolakoğlu & Çolakoğlu, 2016).

Ülkemizdeki sosyo-ekonomik sorunların çözülebilmesi ilkokuldan üniversiteye kadar olan öğrenim sürecinde öğrencilerimize girişimci kültür ve ruhunun kazandırılması ile mümkün olabilir. Bunun yolu da girişimci ruha sahip girişimci öğretmenler yetiştirmekten geçmektedir. Bu kanaat ile çalışmaya başlanmış, geniş bir alanyazın taraması yapılarak mevcut durum ortaya konmaya çalışılmıştır. Sosyal ve ekolojik boyutlarıyla girişimciliğin önemi, ülkemizin girişimcilik atmosferi, girişimciliğin eğitim sistemimizdeki yeri araştırılmış ve girişimci bir Türkiye için eğitim alanında dikkat edilmesi gereken hususlar doğrultusunda öneriler getirilmiştir.

Sosyal Girişimcilik

Sosyal girişimcilik, sosyal fayda üretme çabasıdır. Sosyal girişimci ise toplumsal sorunları çözme ve toplumsal değer yaratma konusunda tutkudur. Sosyal girişimciliğin en güzel ve özet tanımını Austin (2006, s.5) *“özel ve kamu sektörlerinde görülebilen yenilikçi, sosyal değer yaratma faaliyetidir”* diyerek yapmıştır. Sosyal girişimcilik sosyal değişimi, sosyal değişim de beraberinde sosyal tekâmülü getirir. Sosyal tekâmül, bir toplumun yapısında çok uzun vadede, hatta nesilleri kapsayan uzun dönemlerde ortaya çıkan, geniş ve köklü değişim ve gelişmelerin tamamıdır (akt. Yılmaz, 2014). Bütün bu tanımların ortak paydası ise *“bir sorunu çözmek, ihtiyacı gidermek”* olarak özetlenebilir (Pazarcık, 2016). Sosyal girişimciliğin asıl amacı, toplumsal olarak ihtiyaç duyulan alanlarda değer ve fark yaratmaktır (Yılmaz, 2014). Sosyal girişimci ise, sosyal aksaklıkları tespit ederek o güne kadar akla gelmeyen ya da cesaret edilmeyen bir yaklaşımla sorunlara çözüm üreten, yaratıcı ve duyarlı yaklaşımı ile fark ortaya koyan ve toplumun güvenini kazanan kişidir (Denizalp, 2009).

MEB (2006)' da belirtilen Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri arasında; zorluklarla mücadele etmek, özgüvene sahip olmak, yeni fikir ve değişimlere uyum sağlama, yaratıcı, sorun çözme ve iletişim becerilerine sahip olma, çevre olanaklarından yararlanma ifadelerine eşdeğer beceriler sıralanmıştır. Konaklı & Göğüş (2013), Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri arasında yer alan bu özelliklerin sosyal girişimcilik özelliklerini yansıttığını belirtmiştir.

Eko Girişimcilik

Günümüzde doğal nedenlerle ilgisi olamayan, tek nedeni çevre-insan ilişkilerinde çarpıklık olduğu bildirilen altıncı büyük nesil tükenmesinin başlangıç aşamasındayız. Doğal koşulların etkisiyle meydana gelen nesil tükenmesinin yılda 1-10 türün yok olmasıyla sonuçlandığı bilinmektedir. Buna karşın, günümüzdeki altıncı nesil tükenmesinde, yılda nesli tükenen tür sayısının 1000'e ulaştığı bildirilmektedir (Körpe, 2010).

Sanayileşme, beraberinde gelen çevre kirliliği ve tüketim tiryakiliği biyolojik çeşitliliği azaltmış ve çok büyük ekolojik sorunlara yol açmıştır. Ortaya çıkan ekolojik tahribatların farkına varılmasıyla sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir çevre çalışmaları önem kazanmış, girişimciler de çevreci faaliyetlere yönelmek durumunda kalmışlardır. Yani çevre odaklı girişimcilik, diğer bir deyişle eko-girişimcilik yeni bir çalışma sahası olarak ortaya çıkmıştır. Özellikle çevre farkındalığı yüksek insanların ekolojik ürünleri ya da doğal ekosistemlere zarar vermeyen ürünleri talep etmesiyle de bu anlamdaki eko-girişimcilik faaliyetleri hızla artmaya başlamıştır.

Eko-girişimcilik kavramı, alanyazında ilk defa 1991 yılında Steven Bennett tarafından kullanılmıştır (Efeoğlu, 2014). Beraberinde yeşil işler, yeşil girişimcilik, yeşil ofis, yeşil müşteri, yeşil yatırımcı, yeşil ortaklık kavramları da günümüz terminolojisine eklenmiştir. Tüm bu kavramlar yeşil odaklı teknoloji gibi faaliyetlere işaret etmiş ve girişimcileri ekolojik işlere yönelmeye mecbur kılmıştır. Yeşil işler karbon salınımını yani insanların karbon ayak izini azaltmayı hedefler. Isaak (2002) yeşil işler ile yeşil işler kavramlarını da ayırmış, bu pekiştireç ile yeşil işlerin kuruluş aşamasından itibaren tüm proseslerinde tamamen çevre odaklı olduğunu ifade etmiştir (akt. Aykan, 2012). Bu tespit ve tanımlama %100 çevreye duyarlı faaliyetleri dünya gündemine taşımakta ve vurgulamaktadır. Aksi takdirde dünya kaynaklarının sürdürülebilirliği zaten sağlanamayacaktır.

Eko-girişimcilik konusundaki akademik çalışmalar özellikle Avustralya, Yeni Zelanda, Avrupa Birliği ve ABD gibi gelişmiş ülkelerde gözlenmiş, Nepal, Brezilya ve Meksika gibi gelişmekte olan ülkelerde de yükselen bir trend olarak devam etmiştir (Efeoğlu, 2014). Ülkemiz için henüz çok yeni olan bu konu ilgi çekmeye ve çalışılmaya başlanmıştır. Taşıdığı önem nedeniyle özellikle eğitim çalışmalarına dâhil edilmeli, eko-girişimcilik konusunda her seviyedeki öğrencilere farkındalık kazandırılmalıdır. Bu sebeple eko-girişimcilik, Türkiye

Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı (GİSEP, 2015)'in amaçları arasında yer almıştır.

Girişimci Kültür

Kültür, birey ve toplum üzerindeki en büyük etkinin kaynağıdır. Girişimci kültür ise; bireyi üretkenlik, rasyonel düşünme, başarı tutkusuna sahip olma ve rekabetçi bir kişiliğe yönlendiren, 'kişisel bağımsızlık' temasına odaklanmış yapıdır (Aytaç & İlhan, 2007). Bu sebeple son yıllarda girişimci yetiştirebilmek için girişimci kültür yaratmaya dönük adımlar atılmıştır (Pazarçık, 2016). Girişimciliğe destek veren kültürler yüksek sorumluluk ve hesaplı risk alma ile performansa yönelik geribildirim talep etme davranışları üzerinde durur. Girişimcilik, sosyal ve kültürel yapının olanaklarıyla ilişkilidir. Bazı sosyal yapılar, girişimci ruh ve kültürü teşvik ederken bazıları baskılayabilmektedir (Aytaç & İlhan, 2007).

Her yıl Kasım ayının ikinci veya üçüncü haftasında düzenlenen, 160 ülkede kutlanan ve girişimcilik konusunda dünyadaki en büyük organizasyon olan Global Girişimcilik Haftası (GGH) yerel, ulusal ve küresel etkinliklerle gençlerin yaratıcılık potansiyellerini ortaya çıkaran ve girişimciliğe teşvik eden bir kampanyadır. 15-30 yaş aralığında olan gençlerde girişimcilik farkındalığı yaratıp potansiyellerini ortaya çıkarmak için Global Girişimcilik Haftası boyunca küresel ölçekte başarı göstermiş girişimciler, fikir önderleri, iş adamları, uzmanlar ve profesyonel yöneticiler gönüllü olarak gençlerle buluşmakta, bilgi ve birikimlerini paylaşmaktadırlar. Bu kapsamda aralarında sivil toplum örgütleri, üniversiteler ve devlet kurumlarının da yer aldığı kurum ve kuruluşlar tüm Türkiye genelinde hafta boyunca konferanslar, paneller, çalışma atölyeleri gibi etkinlikler organize etmektedirler (<http://www.globalgirisimcilikhaftasi.com>).

Avrupa'da Girişimcilik

Avrupa Birliği, 2014-2020 yılları arasında yürütülecek tüm programlarını Horizon 2020 adı altında toplayarak küresel gücünü arttırmayı amaçlamıştır. Avrupa genelindeki tüm araştırmacı ve araştırma kuruluşları arasında işbirliğini

artırmak adına 70,2 milyar Avro'luk fon oluşturmuş ve böylece bir milyon yeni araştırmacıyı desteklemeyi hedeflemiştir. Gençlerde girişimci ruhunun geliştirilmesi, girişimcilik, inovasyon ve yaratıcılık konularının eğitim programları içerisine alınmasını öncelikli hedefleri arasına almıştır (GİSEP, 2015). Avrupa Birliği eğitim ve kültür konularındaki projelerinde bilgi toplumuna uyum, istihdamın artırılması ve insan gücünün serbest dolaşımı gibi genel hedeflerini temel almakta, projelerle eğitime büyük önem vermekte ve üyelerinden bu projeleri hayata geçirmelerini istemektedir (Akbaş & Özdemir, 2002).

Avrupalı gençlerin mezun olduklarında gerekli olan yeterlikleriyle ilgili kaliteyi artırmak üzere *Eurydice*(2012) olarak bilinen Avrupa Eğitim Bilgi Ağı oluşturulmuştur. Bu kapsamda Avrupa'daki nitelik ile iş arasındaki uyumsuzluk ve yüksek işsizlikle mücadelede bireylerin sahip olması gereken; ana dilde iletişim, yabancı dilde iletişim, matematik yeteneği-fen ve teknolojiye temel yeterlikler, sayısal yeterlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve yurttaşlık yeterlikleri, inisiyatif ve girişimcilik duygusu, kültürel farkındalık ve kendini ifade olmak üzere sekiz temel yeterlilik belirlenmiştir. Görüldüğü üzere AB düzeyinde ki bu sekiz temel yeterlik arasında girişimcilik de yer almaktadır. *Eurydice* girişimciliği, günümüzün ekonomi veya modern toplumu için olduğu kadar Avrupalı gençlerin kişisel yaşamları için de temel beceriler arasında görmektedir.

Avrupa'da girişimcilik eğitime çok önem verilmekte, girişimcilik programları ortaokul ve lise düzeyinde hali hazırda yürütülmektedir. Avrupa'da 2005/2006 yıllarında 40 ülkede iki milyondan fazla öğrencinin girişimcilik eğitimi almış olmasına rağmen daha yüksek ekonomik gelişme ve yenileşme için daha fazla girişimciye ihtiyaç duymaktadırlar (Ocak & Su, 2016).

Türkiye'de Girişimcilik

Türkiye ekonomik kalkınma evresine geçiş aşamasındaki büyük ekonomilerdendir. Bu durum, ülkenin bugüne kadar olduğundan daha farklı tiplerdeki girişim ve girişimcilere ihtiyaç duyacağına açık göstergesidir (GİSEP, 2015). Türkiye

ekonomik büyümesi kadar sahip olduğu genç nüfusu ile de güçlü bir ülkedir. Ülkemiz 1955 yılında 24 milyon nüfusa sahip iken 1985 yılında 49 milyona ulaşmış, 2018 itibari ile 82 milyonu aşmış ve 2050 yılında 96 milyon kadar olacağı öngörülmüştür. Bu nüfus artışı beraberinde işsizliği getirdiğinden yaratıcılık ve girişimcilik ülkemiz için her geçen gün daha da önem kazanmıştır. Yaratıcılık ve girişimcilik kariyeri, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de günlük hayatın hemen her alanında teşvik edilen bir noktaya gelmiştir (www.worldometers.info).

Son yıllarda girişimcilik, Ülkemizin eğitim politikaları arasında ön plana çıkmış ve sürekli daha da önem kazanmaya devam etmiştir. Bu anlamda:

1. MEB, Talim Terbiye Kurulu'nun 26.08.2009 tarih ve 127 sayılı kararı ile girişimcilik eğitiminin küçük yaşlarda başlatılması ve ortaöğretim kurumlarında girişimcilik dersi verilmesini planlamıştır.

2. Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu (BTYK) başbakan öncülüğünde 2011 yılında girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması kararı almıştır.

3. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (BSTB) ve Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) arasında "Girişimciliğin Geliştirilmesi İşbirliği Protokolü" 25 Ocak 2012 tarihinde imzalanmıştır. Bu protokol ile eğitimcilerin eğitilmesi ve müfredat geliştirilmesi çalışmaları yürütülmüş, bu amaçla oluşturulan modül Talim Terbiye Kurulu onayı alınarak 2012-2013 öğretim yılında okutulmaya başlanmıştır.

4. Girişimcilik, Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2018)'da yer almıştır.

5. Milli Eğitim Bakanlığı Stratejik Planı (2010-2014) ile ilk ve orta öğretim okullarının bireysel stratejik planları kapsamına da girişimcilik alınmıştır (GİSEP 2015: 29).

6. Kalkınma Bakanlığının 2014-2018 dönemini kapsayan Onuncu Kalkınma Planı'nda ve 2023 hedefleri doğrultusunda girişimciliğe yer verilmiştir (Onuncu Kalkınma Planı 2013: 93). Özellikle yenilikçi girişimcilik ile sosyal girişimciliğin

desteklenmesi ve akademisyenler ile öğrencilerin girişimcilik faaliyetlerinin teşvik edilmesi kararlaştırılmıştır.

7. Girişimcilik kültürünü yaygınlaştırmak ve girişimciliği geliştirmek amacıyla Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) tarafından Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı (GİSEP) oluşturulmuş ve bu eylem planı 01/07/2015 tarih ve 29403 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu strateji ile 2015-2018 döneminde yürütülecek projeler ve eylem planları hazırlanmıştır. Bu doğrultuda kadın, genç, yenilikçi, küresel, tematik, sosyal ve eko-girişimcilik ile girişimcilik eğitimi, girişimcilik kültürü gibi konularda hedefler belirlenmiş, özellikle de kadın, genç, sosyal ve eko-girişimciliğin teşvik edilmesi kararlaştırılmıştır.

GEM Türkiye 2013 (Global Entrepreneurship Monitor/Küresel Girişimcilik Platformu) verilerine göre; 2006 yılında ülkemizdeki üniversite mezunu girişimci oranı %15.30 iken, 2013'te bu oran %44'e yükselmiştir. Bu durum, gençlerin girişimciliğe hergeçen gün daha fazla ilgi gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Gelişmekte olan bir ülke olarak Türkiye'de çocukların girişimci ruh ile yetiştirilmeleri, girişimcilik özelliklerinin artırılması, girişimcilik eğitimi verilmesi ve girişimcilerin desteklenmesi ülke geleceği için en değerli yatırımlardan olacaktır (Ocak & Su, 2016).

Ayrıca Avrupa ve ABD'de uzun yıllardır var olan kuluçka merkezleri (incubation center) ülkemizde de sayıca artmaya başlamıştır. Amacı yeni girişimlerde bulunmak isteyenlere kaynak ve destek hizmeti sağlamak ve başarılı girişimleri ortaya çıkarmak olan kuluçka merkezleri girişimci ve yatırımcı arasında köprü görevi üstlenir. Araştırmalar, kuluçka merkezi programlarından çıkan girişimlerin yüzde 87'sinin başarılı olduğunu göstermektedir. Türkiye'deki birçok yeni girişimcinin bir arada çalışmasına imkân sağlayan, yatırımcı bulan ve onlara profesyonel rehberlik eden kuluçka merkezleri çoğunlukla üniversitelerin işbirliği ile faaliyet göstermektedirler ki bu anlamda Boğaziçi, Özyeğin, Bilkent, İstanbul Teknik, İzmir

Ekonomi, Hacettepe, Sabancı, Orta Doğu Teknik önde gelen üniversitelerdir.

Eğitim ve Girişimcilik

Küresel rekabetin sürekli tırmandığı günümüz dünyasında, pasif ve tüketici toplumlar gerilerken, girişimciliğe önem veren ve girişimci birey sayısının fazla olduğu toplumlar dünyanın seyrine yön vermektedir. Bu nedenle girişimci çocuk ve gençlerin yetiştirilmesi her geçen gün daha çok önem kazanmaktadır (Eraslan, 2011). Küresel rekabet farkındalığı ile göstermemiz gereken sosyal, ekolojik ve ekonomik gelişmeler ise ancak doğru eğitim ile mümkündür. Nitekim eğitimin amacı, kişileri çağın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatmak ve çağdaş dünyanın uyumlu bir üyesi haline getirmektir (Çelikten, Şanal & Yeni, 2005).

2017 yılı itibari ile, Ülkemizde ilk ve ortaöğretim çağında 17.5 milyon, üniversite düzeyinde ise 5.5 milyon olmak üzere yaklaşık 23 milyon öğrenci bulunmaktadır (www.tuik.gov.tr). Bu öğrencilerin küreselleşen dünyaya hazırlanması ülkemiz geleceğine yapılması gereken en büyük yatırımdır. Polatcan (2014)'ün de belirttiği üzere ülkeler, geleceklerini inşaa etmek ve bireylerini yaşama hazırlamak amacıyla eğitim sistemlerini sürekli olarak yenileyerek geliştirme çabası içerisinde olmuşlardır. Bu çaba beraberinde çağın gerektirdiği yeniliklere uyum sağlamayı ve toplumsal değişimi getirir ki bu uyumun sağlanabilmesi de her alanda yeterli donanuma sahip bireyler yetiştirmeye bağlıdır. Eğitim sistemi de, öğrencileri daha katılımcı, paylaşımcı, çözüm üreten ve inovatif bireyler olarak geleceğe hazırlamalıdır. Okulların ise daima yeniliğe açık, bilginin üretildiği ve geliştirildiği, bireylerin özgüven kazandığı, yaratıcı ve özgün düşünmeyi geliştiren bir yapıda olması gerekir (Numanoğlu, 1999).

Eğitim kurumlarının temel fonksiyonu sosyal, ekonomik ve politik rollerini en iyi şekilde gerçekleştirecek bireyler yetiştirmektir. Eğitimin niteliği de, çocukluk döneminde girişimci eğilimlerin oluşmasını önemli ölçüde etkilemektedir (Aytaç & İlhan, 2007). Nitekim GİSEP (2015), eğitim sisteminin temel amacını; *"Düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği*

gelişmiş, özgüven ve sorumluluk duygusu ile girişimcilik ve yenilikçilik özelliklerine sahip, demokratik değerleri ve milli kültürü özümsemiş, farklı kültürleri yorumlayabilen, paylaşıma ve iletişime açık, sanat ve estetik duyguları güçlü, bilimsel gelişmelere açık, teknoloji kullanımına ve üretimine yatkın, bilgi toplumu gereklerine haiz, üretken ve mutlu bireylerin yetişmesi” olarak ifade etmiştir. Son yıllarda henüz lise çağındaki girişimciler tarafından birçok bilişim uygulaması ve sosyal blog geliştirilmekte ve yürütülmektedir. Bu gerçek, erken dönemlerinden itibaren çocukların ve gençlerin girişimcilik konusundaki riskler ve fırsatlar konusunda eğitim yoluyla bilinçlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Ülkemizde 2005 yılında uygulamaya konulan ve 1-8. sınıflarda okutulan öğretim programlarına *ara disiplin* kavramı eklenmiştir. Ara disiplinler, öğrencilerin temel yaşam becerilerini kazanmaları ve olumlu kişisel nitelikler geliştirmelerine yardımcı olmak amacıyla oluşturulmuştur. Ana derslerle yaşam arasında bağlantı kuran alanlar olan ara disiplinler öğrencilerin çok yönlü yetişmeleri ve birçok disiplin ile ilgili bilgi ve beceri kazanmalarını sağlar. Bu ara disiplinler arasında girişimciliğe yer verilmiş, temel kazanımlarının bazı derslerle ilişkilendirilerek verilmesi kararlaştırılmıştır (MEB, 2009; GİSEP, 2015).

Girişimcilik kültürünün oluşmasında en önemli etkenlerden birinin eğitim sistemleri olmasından hareketle; Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 13.01.2017 tarihinde müfredat değişikliği taslağı hazırlanmış, böylelikle öğrencilere birçok önemli konu başlıklarıyla birlikte girişimcilik hususunda beceriler kazandırılması hedeflenmiş ve girişimciliğe öğretim programlarında yer verilmiştir.

Eğitim programları dünya ve ülke gerçeklerine dayalı olmalıdır. Öğrencilere modern çağın bilgi ve becerileri ile bilimsel düşünce alışkanlığını kazandırmalı, yaratıcılığı özendirip araştırma yapmayı ve ekip halinde çalışmayı öğretmelidir. Bu sebeple GİSEP (2015) kapsamında;

- a. çocuklarda girişimcilik algısının oluşturulması,

- b. ilk/orta öğretim programına girişimcilik konusunun alınması,
- c. ilk/orta öğretim öğretmenlerinin girişimcilik ile ilgili bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi,
- d. ilk/ortaokullarda girişimcilik projelerinin gerçekleştirilmesi,
- e. ilk/ortaokullara "girişimci okul" ruhunun kazandırılması,
- f. ilk/orta öğretim okullarında girişimcilik kulüplerinin kurulması,
- g. üniversite müfredatlarına girişimciliğin alınması,
- h. girişimciliğin eğitim fakülteleri müfredatına eklenmesi ve
- i. akademisyenlerin girişimciliğe özendirilmesi amaçlanmıştır.

Yeterli olmasa da eğitim sisteminde reform sayılabilecek bu gelişmeler oldukça ümit vericidir.

Fen Bilimleri ve Girişimcilik

Fen bilimleri günlük yaşamın bir parçasını oluşturmakta ve insanların dünyada gerçekleşen olayların nedenini anlamalarına yardımcı olmaktadır (Demirbaş & Yağbasan, 2004). Fen bilimleri öğretimiyle; becerilerini sürekli geliştirebilen, teknoloji üreten ve kullanabilen, yüksek katma değer yaratan, çevre dostu olan, aşırı tüketim yerine kaliteli ve çevreye duyarlı ürünleri satın alan, çevre dostu ambalajlı ürünleri tercih eden, tüketici olarak uzun dönemli düşünen, yüksek çevre farkındalığı olan öğrenciler yetiştirmek hedeflenmektedir. Bu kazanımları sağlayacak ve konu ile ilgili farkındalığı yüksek öğrenciler yetiştirecek olan da fen bilimleri öğretmenleridir. Bu sebeplerle fen bilimleri öğretmenlerini yetiştirmek büyük önem taşımaktadır. Akpınar & Ergin (2005), öğrencilerin bilimsel düşünceleri ve yaratıcılıklarını geliştirmeleri açısından ilköğretim fen eğitimi ve dolayısıyla fen bilimleri öğretmenlerinin sistemin olmazsa olmazları olduğunu belirtmişlerdir.

Birçok meslek insanını olduğu gibi girişimciyi de yetiştirenin öğretmen ve ekolojik farkındalık kazandırmanın ise fen bilimleri öğretmeni olduğu düşünüldüğünde, girişimcilerin olması gerektiği gibi yetişmesinde fen bilimleri öğretmenlerinin rolü çok daha iyi anlaşılacaktır. Bu sebeple büyük bir hızla

değişen ve dönüşen dünyaya fen bilimleri öğretmenlerinin ayak uydurması gerekir çünkü fen bilimleri eğitimi ile bireyler geleceğe hazırlanır.

Fen bilimleri öğretmenlerinin, ortaokullarda görev yapacağı ve ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerin sözel, eşit ağırlık ya da sayısal herhangi bir alanda yüksek öğrenim görebileceği düşünüldüğünde öğrencilerin girişimcilik özelliklerini açığa çıkarmanın önemi çok daha iyi anlaşılacaktır. Fen bilimleri kendisiyle ilintili tüm mesleklerin tohumlarını atar, multidisipliner ve bütüncül bir yaklaşımla tüm meslekleri öğrencilerinin hayal dünyasında canlandırır. Dolayısıyla fen bilimleri öğretmenleri öğrencilerine sadece fen bilgisini değil gerçek yaşamı kapsayan ve geleceğe hazırlayan hayat bilgisini de öğretir. Hançer, Şensoy & Yıldırım, (2003), fen eğitimi ile çocukta karakter eğitiminin daha kolay yapılabileceğini, dil gelişiminin daha kolay sağlanabileceğini, mantık yürütme becerisinin gelişeceğini, fen problemini çözme yetenekleri ile birlikte yaratıcılıklarının ve pratik hayattaki becerilerinin de artacağını ve fen eğitimi ile birlikte diğer konuları da öğrenmelerinin kolaylaşacağını belirtmişlerdir. Selanik-Ay & Acar (2016) ise fen bilimleri dersinin çocuklara girişimcilik aşlamak için etkili bir ortam olduğunu belirtmiştir.

Yapılandırmacı Yaklaşım ve Girişimcilik Atmosferi

Öğrenci merkezli ve etkileşim odaklı öğretim yöntemleri öğrencilerin etkileşim ve iletişimde bulunmasına olanak sunarak öğreneni aktif ve etkili kılan, öğrenmeyi odakta tutan yöntemlerdir (Akay, 2013). Aynı zamanda girişimcilik nitelikleri arasında da sayılabilecek bu özellikler eğitim programlarında hali hazırda mevcuttur.

2018 fen bilimleri öğretim programında fen, mühendislik ve 'girişimcilik uygulamaları' ifadesi vurgulanmış, 'girişimcilik' kavramı doğrudan başlığa eklenmiştir. 2013 fen bilimleri dersi öğretim programından farklı olarak 2018 programında Fen, Mühendislik ve Girişimcilik Uygulamaları (FenMüGiUyg) kapsamında öğrencilerden beklentiler belirgin hale getirilmiştir (Bahar, Yener, Yılmaz, Emen & Gürer, 2018). Öğrencilerin zengin öğrenme yaşantıları geçirmelerine olanak sağlayarak

kendi istekleri doğrultusunda öğrenme fırsatı veren yapılandırmacı yaklaşım (Çetin & Günay, 2007), yaparak ve yaşayarak öğrencilerin kendi bilgilerini kendilerinin oluşturmalarını sağladığından girişimci ruhunun aşılması için uygun atmosferi oluşturur.

Girişimci Üniversite

Makro düzeydeki küresel değişimler üniversiteleri de yenilikçi üniversite, araştırmacı üniversite, üçüncü kuşak üniversite, girişimci üniversite gibi imajlar altında tanımlamaya başlamıştır. Şahin & Alkan (2016), gerek küresel değişimler gerekse ulusal kalkınma ve gelişme stratejileri üniversitelerin, hizmet ettikleri bölgenin, toplumun ve insanların taleplerine göre kendilerini yenilemek durumunda olduklarını belirtmiştir. Adı ve sıfatı ne olursa olsun üniversiteler, toplumsal ve ekonomik büyümeye aktif katkı sağlayan insanlar yetiştirmek zorundadırlar. Niceliksel bir artışa ulaşmış olan Türkiye yükseköğretimi adı geçen bu imajlar ile buldukları şehir ve bölge ile bütünleşebilir, küresel düşünüp bölgesel dinamiklere göre hareket eden bir stratejik yönelime sahip olabilirler.

Bilim odaklı birinci kuşak üniversitelerden eğitim ve araştırma odaklı ikinci kuşak üniversitelere ve son dönemlerde de girişimci ve toplumla bütünleşen üçüncü kuşak (3K) üniversitelere doğru belirgin bir dönüşüm yaşanmaktadır. Üçüncü kuşak üniversiteler eğitim, öğretim ve araştırma amaçlarının yanında toplumsal sorumluluk anlayışları ile değer yaratan kurumlardır. Yenilikçi ve yaratıcı özellikleri yanında buldukları bölgelerin gelişmesine de katkı sağlayan bir üniversite modeli oluşturmuşlardır (Çiftçi, 2010). Girişimci üniversitelerin mezunlarının iş arayan değil iş yaratan, girişimciliği disiplinler arası araştırma konusu haline getirebilen ve yeni iş fikirleri geliştiren olması amaçlanır.

Kavram olarak girişimcilik, çoğunlukla ekonomi alanına ait olarak algılansa da, artık eğitim-öğretim alanında bir beceri olarak yerini almıştır (Uygun & Er, 2016). Avrupa Komisyonu tarafından 2012 yılında hazırlanan "Effects and Impact of Entrepreneurship Programmes in Higher Education" adlı rapor ile üniversitelerde girişimcilik eğitiminin tüm alanlara entegre

edilerek zorunlu ders haline getirilmesi önerilmiştir (GİSEP, 2015). Ayrıca Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ile KOSGEB 22 Şubat 2011 tarihinde üniversitelerin tüm bölümlerinde girişimcilik dersinin okutulması için protokol imzalamışlardır (Karadeniz, 2010). Böylece, girişimcilik dersinin üniversitelerin tüm bölümlerinde zorunlu veya seçmeli ders olarak müfredata alınacağı belirtilmiştir (Arpacı, 2015).

TÜBİTAK ise üniversiteleri "Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi"ne göre puanlamaktadır. Bu endeksin 2013 verilerine göre ülkemizde 100 üzerinden 50 ve üzerinde puan alan 14 üniversite (ODTÜ, Sabancı, Bilkent, Boğaziçi, İhsan Doğramacı, İstanbul Teknik, Hacettepe, Selçuk, İzmir Yüksek Teknoloji, Gebze Yüksek Teknoloji, Özyeğin, Koç, TOBB, Ege ve Gazi Üniversiteleri) bulunmaktadır. Gerek Avrupa Komisyonu kararı gerekse TÜBİTAK verileri üniversitelere konu ile ilgili harekete geçme zorunluluğu getirmiştir. Zaten değişen dünya ile birlikte üniversiteler de büyük bir değişim göstermektedirler. Kaldı ki üniversitelerin eğitim-öğretim ve bilimsel araştırma gibi işlevleri yanında topluma hizmet uygulamaları da vardır ve bu durum 1982 anayasasının 130. ve 2547 sayılı yasanın 4. maddesinde yer almaktadır. Tüm bunlar yükseköğretim kurumlarının nitelikli insan gücü yetiştirmek, bilgi üretmek ve topluma hizmet amaçlarının olduğunu göstermektedir (Erdem, 2004).

Girişimci Öğretmen-Katma Değeri Yüksek Öğretmen

Hayatta ki pek çok paradoks gibi eğitimde de sorunların çözülebilmesinde en doğru basamağın hangisi olduğu konusunda ki tüm tartışmalara karşın, eğitimde niteliğin artırılması ve ideal öğrenmenin sağlanmasının ilk şartının ideal öğretmen yetiştirmek olduğu varsayımıyla hareket etmek en doğru yol görünmektedir. Bireysel gelişim, yaratıcılık ve girişimciliğin öğrencilere kazandırılabilmesi için öncelikle girişimci ruhun öğretmenlerde olması gerekmektedir. Ayrıca girişimci bir toplum ancak girişim ruhu yüksek öğretmenler ile oluşturulabilir.

Küresel büyüme sürecinde katma değeri yüksek ürün, katma değeri yüksek süreç, katma değeri yüksek sonuç ve

katma değeri yüksek sektör ifadelerine katma değeri yüksek insan ifadesi de eklenmiştir. Çağımız insanı çaresizlik batağına düşmeden yaşamla baş edebilmeli ve topluma yüksek katma değer sunabilmelidir. Toplumsal problemler ancak bireysel gelişimler sağlamakla mümkündür çünkü birey hem eğitimin hem de toplumun merkezini teşkil etmektedir. Toplumsal gelişim bireysel gelişime bağlı olduğu gibi eğitimin temelinde de öğretmen vardır ve bu sebeple öğretmen eğitimi toplumsal ilerlemenin en önemli faktörüdür çünkü öğrencilere rol model olarak onları şekillendiren en önemli etken öğretmenleridir.

MEB (2006), Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri'ni özgüvene sahip olma, yeni fikirlere ve değişimlere uyum sağlama, yaratıcı, sorun çözme ve iletişim becerilerine sahip olma, çevre olanaklarından yararlanma olarak belirtmiştir. Öğretmenlerin girişimci özelliklerine işaret eden bu yeterlikler öğretmen adaylarına ancak Eğitim Fakültelerinde kazandırılabilir.

Öğretmenlerin topluma değer katma gibi önemli bir sorumluluğu vardır (Akar & Aydın, 2015). Topluma değer katmaya girişimci ruhları ile okullarında başlarlar. Öncelikle sınıflarına ve okullarına yenilik getirirler. Sorun yaşayan öğrencileri için sıra dışı metodlar geliştirirler, sadece sınıf içinde ya da okul içinde çalışmakla kalmaz, sistemle ilgili gördükleri sorunları düzeltmek için de uğraşırlar, eğitimde son teknolojileri ve yeni yöntemleri takip ederler. Girişimci ruhlarıyla imkânsızlıkları fırsata çevirirler. Çünkü girişimci öğretmenler vizyon sahibidirler, tutkuludurlar, yaratıcıdırlar, esnekler, empati kurarlar, kaynak yaratır ve asla vazgeçmezler (<http://www.izkocluk.com>). Böyle de olmalıdır çünkü günümüzde öğretmenler bilim ve teknolojinin günden güne geliştiği, küreselleşme yolunda ulusal sınırların ortadan kalkmaya başladığı, kültürler arası etkileşimin arttığı bir dünyada görev yapmaktadır (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005).

Alternatif Kariyer ve Girişimcilik

2016 Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS)'na ortaöğretim düzeyinde 3.500.000; önlisans düzeyinde 1.357.000; lisans genel yetenek, genel kültür sınavına 1.285.000; eğitim

bilimleri sınavına ise 471.042; ÖABT Fen Bilimleri/Fen ve Teknoloji Öğretmenliği sınavına 22.500 kişi başvurmuştur. Yani toplamda 6.142.000 kişi memur olabilmek amacıyla ÖSYM'nin yapmış olduğu sınavlarda şansını denemiştir. Her düzeydeki adayların ortalama %10'unun atandığı bilinen bir gerçektir. Her atamada 100 aday öğretmenden 90'ı da benzer şekilde işsiz kalmaktadır. Sınavlara giren gençlerin atanamayan %90'lık kesiminin sınav sonrası buhranları düşünüldüğünde alternatif çözümlerin bulunması ve yeni iş imkânlarının gündeme getirilmesi gerçeği kendini göstermektedir. Ayrıca genç nüfusu böylesine büyük olan ülkemizde herkesin eğitim aldığı alanda iş bulması da apayrı bir zorluktur. Bu sebeple eğitim düzeyi ve alanı ne olursa olsun her gencin mutlaka en azından bir B planının olması artık büyük bir zorunluluktur. Nitekim MEB Müsteşarlığından 06.02.2017 tarihinde yapılan açıklamada birçok branşta öğretmenlik mezunu olan ve öğretmen olmak isteyen gençler için artık Devlet kapısında öğretmen olmanın oldukça zor olduğu belirtilmiş ve söz konusu öğretmen adaylarının özel sektöre yönelmesi tavsiye edilmiştir (<http://2017kpss.org/2016-kpssye-kac-kisi-girecek.html>). Ayrıca suç işleme oranlarına bakıldığında işsiz gençlerin üst sıralarda olduğu görülmektedir. Gençleri sorumluluk sahibi ve girişimci bireyler olarak yetiştirmekle bu sorun çözülebilir çünkü girişimcilik eğitimi, gençlerin mezuniyet sonrası işsizlik sorunlarını çözebilmeleri için onları gerekli yetenek ve yetkinlikler ile donatma programıdır (Selanik-Ay & Acar, 2016). Bu sebeplerle, öğretmen adaylarında girişimcilik ile ilgili farkındalık oluşturmak, mezuniyet öncesi hayata hazır bulunuşluklarını artırmak ve girişimciliği öğretmen adaylarına bir kariyer alternatifi olarak sunmak gerekir.

Tartışma ve Sonuç

Ülkelerin refah düzeylerinin yükselmesinde başrolü oynayan girişimciliğin önemi her geçen daha çok anlaşılmakta, bununla orantılı olarak da girişimcilik daha çok teşvik edilmekte ve akademisyenler tarafından giderek daha çok araştırma konusu yapılmaktadır (İşcan & Kaygın, 2011). Ayaç

& İlhan (2007), girişimciliğin sadece ekonomik bir değer değil de toplumsal ve kültürel bir fenomen olduğunu; Naktiyok & Bayrak-Kök (2006) ise girişimciliğin mevcut bütün organizasyonlarda yapılan faaliyetleri ve değişimleri kapsadığını belirtmişlerdir. Otuya vd. (2013) ise girişimcilik eğitiminin okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve üniversiteler dâhil olmak üzere tüm eğitim kademelerinde verilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir (akt. Deveci, Zengin & Çepni, 2015).

Günümüze kadar çoğunlukla iktisadi ve idari bilimler fakültelerinin öğrencileri üzerinde yürütülen araştırmalar geç olsa da son yıllarda eğitim fakültelerine de sirayet etmiş, eğitim alanında girişimcilik birçok araştırmacı tarafından çalışılmıştır. Örneğin Uygun & Er (2016) ile Yazıcı, Uslu & Arık, (2016), sosyal bilgiler öğretmenlerinin girişimcilik özelliklerini; Akyürek & Şahin (2013), ilkokul öğrencilerinin girişimcilik becerilerine dair öğretmen görüşlerini; Türkoğuz vd. (2016), öğretmenlerin girişimcilik görüşlerini etkileyen faktörleri; Ocak & Su (2016), öğretmen adaylarının girişimciliğe dair tutum ve davranışlarını; Argon & Selvi (2013), ilköğretim öğretmenlerinin girişimcilik değerleri ile öğretmenler tarafından algılanan sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişkiyi; Bacanak (2013), fen ve teknoloji dersinin öğrencilerde girişimcilik becerisinin gelişimi hakkındaki öğretmen görüşlerini; Arpacı (2015), eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarına verilen girişimcilik dersinin işlenişine ilişkin sürecin planlanması ve tanıtılması, derse yönelik yapılan etkinliğin öğrenciler tarafından değerlendirilmesini incelemişler; Konaklı & Göğüş (2013) ise öğretmen adaylarına yönelik bir sosyal girişimcilik ölçeği geliştirmişlerdir.

Öğretmen adaylarının girişimcilik özellikleri de birçok araştırmacı incelemiş ve önemli veriler ortaya koymuştur. Ocak & Su (2016), eğitim fakültesi öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini yüksek bulmuştur. Selanik-Ay & Acar (2016), girişimcilik becerisine yönelik olarak sınıf öğretmenlerinin görüşlerini incelemiş ve sınıf öğretmenlerinin 23.80'inin çok iyi, 28.57'sinin iyi, %33.33'unun orta düzeyde girişimcilik

becerisine sahip olduklarını, %9.52'sinin ise böylesi bir beceriye sahip olmadıklarını saptamışlardır. Koçak & Özdemir (2015), öğretmen adaylarının okul yöneticiliğine yönelik tutumlarında sosyal girişimciliğin rolünü incelemiş ve öğretmen adaylarının okul yöneticiliğine yönelik tutumlarının orta, sosyal girişimcilik düzeylerinin ise oldukça yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Pan & Akay (2015), eğitim fakültesi öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini incelemiş ve öğretmen adaylarının yüksek girişimcilik seviyesinde olduklarını belirtmişler fakat Avşar (2007), yaptığı araştırmada diğer fakülte öğrencileri arasında eğitim fakültesi öğrencilerinin girişimci özellikler açısından ortalamanın altında kaldıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç eğitim fakültesi öğrencilerine girişimci özelliklerin kazandırılması ve potansiyellerinin daha da geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir. Bu sebeple de eğitim fakültesi öğrencilerine ilgili derslerde girişimcilik kavramının önemi açıklanmalı, yine bu derslerin programlarına girişimciliğin önemi ve değerini anlatan dersler eklenmeli, eğitim fakültesi öğrencilerine artık sadece devlet kurumunda çalışacak öğretmen gözüyle bakılmamalı, girişimcilik alanında gerekli eğitim ve önbilgi sağlanmalıdır (Ocak & Su, 2016).

Deveci, Zengin & Çepni (2015), girişimcilik eğitiminin öğretmenlerin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerinin bir parçası olmadığı için girişimci özelliklerin gelişimini sağlayacak materyallerin hazırlanmasında öğretmenlerin oldukça yetersiz olduklarını belirtmişlerdir. Girişimcilik eğitiminin felsefesini okullarda anlaşılır kılmak için öğretmenlerin bu kavramın işlevsel hale geldiği materyallerle buluşturulması gerektiğini ancak bu alanda geliştirilip, değerlendirilmiş ve bütün öğretmenlere rehberlik edebilecek somut bir örnek uygulamanın olmadığını da dile getirmişlerdir.

Köstekçi (2016), fen bilgisi öğretmenliği öğrencilerinin yüksek girişimcilik düzeyinde oldukları sonucuna ulaşmıştır. Deveci, Zengin & Çepni (2015), fen bilimleri derslerinde öğrencilerin girişimci özelliklerini açığa çıkaracak ders içerikleri, etkinlik, öğretim tasarımı ve eğitim modülü geliştirilmesi ve uygulanması gibi değişkenlere

odaklanılmadığı ve girişimci ruhunu okullarda anlaşılır kılmak için öğretmenlerin, bu kavramın işlevsel hale geldiği materyallerle buluşturulması gerektiğini belirtmişlerdir.

Pazarcık (2016); Türkiye'de 2006-2015 yılları arasında üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimi, algısı ve özelliklerini inceleyen akademik çalışmaları (makale, bildiri, tez) değerlendirmiş ve çalışmaların bazılarının az özenli yürütüldüğüne dikkat çekmiştir. Söz konusu değerlendirme sonuçlarına bakıldığında incelenen 61 akademik çalışmanın 59'unun anket, 1'inin içerik analizi, 1 tanesinin de odak grup çalışması olduğu; genellikle pilot uygulama yapılmadan ve çoğunlukla aynı ölçekle yürütüldüğü görülmüştür. Buradan yine uygulamalı ve farkındalık geliştirici çalışmaların eksikliği kendini göstermektedir. Aynı çalışma lisans, ön lisans, sosyal bilim ya da fen alanında okuyan öğrencilerimizin neredeyse tamamının girişimcilik düzeylerinin, "yüksek girişimcilik" seviyesinde olduğu fakat yine de ülkemiz gençliğinin maaşlı bir işte çalışma arzusunun galip geldiği sonucuna varmıştır. Bu durum girişimcilik özelliklerimizi kullanamadığımızı ve geliştiremediğimizi, söz konusu eğilimin bir girişimcilik çabasına yönlendirilmediği takdirde pek bir öneminin kalmadığını göstermekte ve gençlerin girişimcilik düzeylerinin arttırılması, kariyer tercihlerinde öncelikli olarak kendi işlerini kurma, girişimci olma arzularının ön plana çıkarılması gerektiğini gözler önüne sermiştir.

Bacanak, Ülküdür & Öner (2012), fen ve teknoloji dersi öğretmenlerinin girişimcilik becerisi ve etkisi ile ilgili görüşlerini nitel bir çalışma ile araştırmışlar ve katılımcı öğretmenlerin girişimcilik öz güvenlerinin ve öz-yeterliliklerinin düşük olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Buradan yine günümüz fen bilimleri öğretmen adaylarının öz güvenlerini ve öz-yeterliliklerini arttıracak uygulamalı çalışmalar yapılması gerektiği anlaşılmaktadır.

Deveci, Zengin & Çepni (2015), fen bilimleri programının içeriğinde girişimci özellikleri geliştirmeye yönelik herhangi bir etkinlik olmadığından, girişimcilik eğitimi için müfredat dışı etkinlikler düzenlemenin çok daha önemli olduğu gerekçesiyle

yedinci sınıf öğrencilerinde girişimcilik konusunda farkındalık oluşturmaya yönelik beş haftalık taslak ders dışı eğitim modülü geliştirmişlerdir. Bu ve benzeri çalışmaların sayıca artması, öğretim programlarına yön vermesi ve öğretmenleri geleceğe hazırlaması ülke ekonomisi ve geleceği için oldukça büyük önem arz etmektedir.

Güven (2010), ilkokul 1-3. sınıf hayat bilgisi öğretim programını (1926, 1930, 1948, 1968, 1995, 1998 ve 2005) girişimci özellikleri kazandırma düzeyleri açısından incelemiş, araştırması sonucunda en fazla girişimci özellikleri geliştirmeye yönelik kazanımların 2005 öğretim programında olduğu sonucuna ulaşmıştır. Deveci & Çepni (2014) ise girişimcilik kavramının kapsadığı özelliklerin öğrencilere kazandırılmasının amaçlandığı 2013 yılı fen bilimleri programını incelemiş ve girişimci özellikleri geliştirmeye yönelik etkinlik ve kazanım sayısının çok yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuçlar her yeni fen bilimleri programının giderek girişimciliği geliştirme özelliği açısından geliştiğini ancak mevcut durumun yine de yeterli olmadığını göstermektedir. MEB'in 13.01.2017 tarihli müfredat değişikliği taslağında girişimciliğe daha çok yer verilmesi kararı yer almıştır. Küçük yeniliklerle de olsa söz konusu değişim ümit vericidir.

Deveci & Çepni (2015), lisans eğitimleri süresince fen bilgisi öğretmen adaylarının girişimci özelliklerini harekete geçirecek deneyimler yaşamadıklarını, kendine güven, risk alma, fırsatları görme ve duygusal zekâ özelliklerinin gelişimini sağlayacak etkinliklere daha fazla yer verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Fen bilgisi öğretmen adaylarının bu özelliklerini ortaya çıkaracak ve adayların kendi potansiyellerini görmelerini sağlayacak eğitim ortamları oluşturmanın yararlı olabileceğini; yeni iş fikirleri üretmeleri yönünde cesaretlendirilmelerinin onları girişimcilik yolunda ileri seviyeye taşıyabileceğini; ayrıca girişimcilik ile fen programlarının bütünleştirildiği eğitim programları, modelleri ya da modülleri geliştirilmesi gerektiğini dile getirmişlerdir.

Ülkemiz alanyazını için henüz yeterli olmasalar da başlangıç olmaları yönüyle bu çalışmalar önem arz etmektedirler. Ancak Eğitim fakültelerinde katma değeri yüksek, girişimci öğretmenlerin yetiştirilmesi amacıyla uygulamalı girişimcilik çalışmalarına ağırlık verilmelidir.

Öneriler

- Toplumda kritik öneme sahip olmaları nedeniyle öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özelliklerinin geliştirilmesi gerekir. Sosyal girişimci çocuklar yetiştirebilmeleri için fakülte öğrenimleri sürecinde öğretmen adaylarına bu yeterlikler kazandırılmalıdır.

- GİSEP 2015 ile müfredata dahil edilen girişimcilik ile birlikte eko girişimciliğin de önemi vurgulanmalı, eko-pedagojik çalışmalarla birlikte bu kavram da ele alınmalı ve çok daha çevreci gençler yetiştirilmelidir. İklim değişikliği dünyamızı önemli boyutlarda etkilemeye başlamış, kutuplarda buzullar hızla erimeye devam etmiş ve birçok canlı türünün nesli tükenmeye başlamıştır. Bu gibi daha birçok sebepten dolayı çocuklarımıza ekoloji bilincinin verilmesi, girişimci olacak çocuklarımızın da eko-girişimci olmasının temellerinin atılması zorunluluğumuz olmuştur.

- Yaklaşık olarak 23 yaşına kadar öğrenim gören gençlerin öğrenim gördükleri alanda atanamamaları ve mesleklerini icra edememeleri, genç nüfusu oldukça fazla olan bir ülkemizde büyük sorunlara yol açmaktadır. Öğrenim hayatları süresince çoğunlukla başka bir meslek becerisi kazanamadıkları için atanamama durumunda gençler başta psikolojik travmalar olmak üzere çok ciddi ailevi ve toplumsal sorunlar yaşamaktadırlar. Tüm sorunların çözümüne katkı amacıyla üniversite öğrencilerine alternatif kariyer kapılarını açacak girişimcilik becerileri kazandırılmalıdır.

- Her konuda olduğu gibi girişimci kültür oluşturulmasında da tek çözüm eğitim sistemidir. Bu sebeple öncelikle öğretmen adaylarına girişimci kültür aşılmalı ve eğitim-öğretim sürecinde tüm öğretmenlerin sınıflarında öğrencilerine bu kültürü aktarmaları sağlanmalıdır.

• Eğitim fakültelerinin her bölümünde uygulamalı girişimcilik çalışmaları yapılmalı, böylece girişimci öğretmenler yetiştirilmelidir.

Kaynaklar

- Akar, H. & Aydın, S. (2015). Öğretmen adaylarının kişilik özelliklerinin sosyal girişimcilik özelliklerini yordama düzeyi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(12), 425-436.
- Akay, C. (2013). Ortaokul öğrencilerinin yaparak-yaşayarak öğrenme temelli tübitak 4004 bilim okulu projesi sonrası bilim kavramına yönelik görüşleri. *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 9(2), 326-338.
- Akbaş, O. & Özdemir, S.M. (2002). Avrupa Birliğinde yaşam boyu öğrenme. *Milli Eğitim Dergisi*, 155(156), 112-126.
- Akpınar, E. & Ergin, Ö. (2005). Yapılandırmacı kuramda fen öğretmenin rolü. *İlköğretim-Online*, 4(2), 55-64.
- Akyürek, Ç. & Şahin, Ç. (2013). İlkokul öğretmenlerinin girişimcilik becerisine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, 17(57), 51-68.
- Argon, T. & Selvi, Ç. (2013). İlköğretim okulu öğretmenlerinin sahip oldukları girişimcilik değerleri ve algıladıkları sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişkisi. *International Journal of Social Science*, 6(1), 1-15.
- Arpacı, İ. (2015). Eğitim fakültesinde verilen girişimcilik dersinin öğretim etkinliğinin öğrenciler tarafından değerlendirilmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 138-154.
- Arslan, K. (2002). Üniversiteli gençlerde mesleki tercihler ve girişimcilik eğilimleri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 6, 1-11.
- Avşar, M. (2007). *Yüksek öğretimde öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin araştırılması, Çukurova Üniversitesinde bir uygulama* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Aykan, E. (2012). Girişimciliğin değişen yüzü: eko-girişimcilik. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 17(3), 195-212.

- Aytaç, Ö. & İlhan, S. (2007). Girişimcilik ve girişimci kültür: sosyolojik bir perspektif. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 101-120.
- Bacanak, A. (2013). Fen ve teknoloji dersinin öğrencilerde girişimcilik becerisinin gelişimine etkisi üzerine öğretmen görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(1), 609-629.
- Bacanak, A., Ülküdür, M.A. & Öner, F. (2012, Haziran). *Fen ve teknoloji dersi öğretmenlerinin girişimcilik becerisi ve etkisi ile ilgili görüşleri: Nitel Bir Araştırma*. X. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresinde sunulan bildiri, Niğde Üniversitesi, Niğde. Erişim adresi: <http://kongre.nigde.edu.tr/xufbmek>.
- Bahar, M., Yener, D., Yılmaz, M., Hayrettin, E. & Gürer, F. (2018). 2018 Fen Bilimleri Öğretim Programı Kazanımlarındaki Değişimler ve Fen Teknoloji Matematik Mühendislik (Stem) Entegrasyonu. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 702-735.
- Bozkurt, R. (1996, 14 Kasım). Girişimci profili üzerine değerlendirmeler. *Dünya Gazetesi*.
- Çelikten, M., Şanal, M. & Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 207-237.
- Çetin, O. & Günay, Y. (2007). Fen öğretiminde yapılandırmacılık kuramının öğrencilerin başarılarına ve bilgiyi yapılandırmalarına olan etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 32(146), 25-38.
- Çiftçi, M. (2010). Girişimci üniversite ve üçüncü kuşak üniversiteler. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27, 341-347.
- Cin, H. & Yumuk-Günay, G. (2013). Girişimcilerin girişimcilik tipleri ile duygusal zekâları arasındaki ilişki: Edirne örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(2), 7-32.
- Çolakoğlu, H. & Çolakoğlu, T. (2016). Üniversitelerdeki girişimcilik eğitimi ile öz yeterlilik algısı ve girişimcilik potansiyeli ilişkisi üzerine bir saha araştırması. *Sosyal ve*

Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi Girişimcilik Özel Sayısı, 17(37), 70-84.

- Demirbaş, M. & Yağbasan, R. (2004). Fen bilgisi öğretiminde, duyuşsal özelliklerin değerlendirilmesinin işlevi ve öğretim süreci içinde, öğretmen uygulamalarının analizi üzerine bir araştırma. Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi, 5(2), 177-193.
- Denizalp, H. (2009). *Toplumsal dönüşüm için sosyal girişimcilik rehberi* (Genişletilmiş 2. Baskı). Ankara: Ofset.
- Deveci, İ. & Çepni, S. (2014, Haziran). *Fen bilimleri programının girişimci özellikler açısından incelenmesi: kazanımlar ve etkinlikler [Öz]*. Educational Researches and Publications Association (ERPA)'da sunulan bildiri, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Deveci, İ. & Çepni, S. (2015). Fen bilgisi öğretmen adaylarının girişimci özelliklerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *International Online Journal of Educational Sciences*, 7(3), 135-149.
- Deveci, İ. Zengin, M.N. & Çepni, S. (2015). Fen tabanlı girişimcilik eğitimi modüllerinin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 14(27), 59-80.
- Efeoğlu, E. (2014). Çevreci açıdan girişim; eko-girişimcilik. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(1), 103-118.
- Eraslan, L. (2011). İlköğretim programlarında girişimcilik öğretimi (hayat bilgisi dersi örneği). *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 82-94.
- Erdem, A.R. (2004). Türkiye'de yükseköğretim ve değişimi. *Üniversite ve Toplum Dergisi*, 4(2), 166-175.
- European Commission/EACEA/Eurydice, (2012). *Avrupa'da okullarda temel yeterlikler geliştirme: politik fırsatlar ve zorluklar. Eurydice Raporu*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Gedikoğlu, T. (2005). Avrupa Birliği sürecinde Türk eğitim sistemi: sorunlar ve çözüm önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 66-80.

- GEM (2013). Global Entrepreneurship Monitor 2013 Global Report. <http://www.gemconsortium.org/report>.
- Global Girişimcilik Haftası Türkiye (2017, 09 Ekim). GGH Hakkında. <http://www.globalgirisimcilikhaftasi.com>.
- Güven, S. (2010). Hayat bilgisi dersi öğretim programlarının girişimcilik özellikleri açısından incelenmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 5(1), 50-57.
- Hançer, A.H., Şensoy, Ö. & Yıldırım, H.İ. (2003). İlköğretimde çağdaş fen bilgisi öğretiminin önemi ve nasıl olması gerektiği üzerine bir değerlendirme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(13), 80-88.
- 2016 KPSS'ye kaç kişi girecek (2017, 09 Ekim). Erişim adresi: <http://2017kpss.org/2016-kpssye-kac-kisi-girecek.html>.
- İşcan, Ö.F. & Kaygın, E. (2011). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 443-462.
- Kalkınma Bakanlığı (2013). *Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018)*. Ankara: Kalkınma Bakanlığı.
- Karadeniz, E. (2013). Global Entrepreneurship/Küresel Girişimcilik Platformu/GEM, (2013). *Türkiye sonuçları*. Yayınlanmamış Rapor. <http://www.kosgeb.gov.tr>.
- Karadeniz, Y. (2010). Türkiye'de Girişimcilik Eğitimi. *Anahtar Dergisi*, 42-44. http://vizyon21yy.com/documan/Egitim_Ogretim/Onemli_Gunler_Kuruluslar/Girisimcilik_Haftasi/Turkiyede_Girisimcili_k_Egitimi.pdf.
- Koçak, S. & Özdemir, M. (2015). Öğretmen adaylarının okul yöneticiliğine yönelik tutumları üzerinde sosyal girişimciliğin rolü. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 631-645.
- Konaklı, T. & Göğüş, N. (2013). Aday öğretmenlerin sosyal girişimcilik özellikleri ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *GEFAD / GUIJGEF*, 33(2), 373-391.
- Körpe, D. (2010). *Dünyanın durumu*. İstanbul: Türkiye İş Bankası.
- Köstekçi, E. (2016). *Öğretmen adaylarının girişimcilik özellikleri ile yansıtıcı düşünme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*

- (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bartın Üniversitesi, Bartın.
- Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB). (2015). *Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı-2015-2018 (GİSEP)*. Ankara: KOSGEB.
- MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü, (2006). Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri. <http://otmg.meb.gov.tr/YetGenel.html> (Erişim Tarihi: 2017, 16 Nisan).
- MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı (2009). Talim terbiye kurulu'nun 26.08.2009 tarih ve 127 sayılı girişimcilik dersi öğretim programı ve kurul kararı. <http://ttkb.meb.gov.tr/program.aspx?islem=1&kno=72> (Erişim Tarihi: 2017, 9 Nisan).
- Naktiyok, A. & Bayrak-Kök, S. (2006). Çevresel faktörlerin iç girişimcilik üzerine etkileri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, 7(2), 77-96.
- Numanoğlu, G. (1999). Bilgi toplumu-eğitim-yeni kimlikler-ı: bilgi toplumu ve eğitimde yeni kimlikler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 32(1), 341-350.
- Ocak, G. & Su, A. (2016). Öğretmen adaylarının girişimcilik düzeylerinin değerlendirilmesi. *Asya Öğretim Dergisi*, 4(1), 1-16.
- Öğretmenler İçin Koçluk Becerileri. <http://www.izkocluk.com>. (Erişim Tarihi: 2017, 09 Ekim).
- Pan, V.L. & Akay, C. (2015). Eğitim fakültesi öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *NWSA-Education Sciences*, 10 (2), 125-138.
- Pazarcık, Y. (2016). Üniversitelerimiz girişimci yetiştirebiliyor mu?: Üniversite öğrencilerinin girişimcilik algısını/ eğilimini/özelliklerini ölçen araştırmaların sonuçsal bir değerlendirmesi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi Girişimcilik Özel Sayısı*, 17(37), 140-169.
- Polatcan, M. (2014, Ekim). *İsveç eğitim sistemi: amaç yapı ve süreç açısından Türkiye ile karşılaştırılması*. 9. Balkan Eğitim ve

- Bilim Kongresi'nde sunulan bildiri, Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Şahin, M. & Alkan, R.M. (2016). Yükseköğretimde değişim dönüşüm süreci ve üniversitelerin genişleyen rolleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 297-307.
- Selanik-Ay, T. & Acar, Ş. (2016). Sınıf öğretmenlerinin girişimcilik becerisi kazandırmaya yönelik görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(58), 960-976.
- Turkey Population (Live). <http://www.worldometers.info> (Erişim Tarihi: 2017, 09 Ekim).
- GİSEP (2015). Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı (2015-2018). <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/07/20150701-9-1.pdf>
- Türkiye İstatistik Kurumu Eğitim İstatistikleri. www.tuik.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=1606. (Erişim Tarihi: 2017, 09 Ekim).
- Türkoğuz, S., Cin, M., Şan, Z., Paksoy, E. & Örnek, Ş. (2016, Mart). *A Research on factors affecting teachers' opinions intended for entrepreneurship*. International Conference New Perspectives in Science Education, Florence-Italy.
- Uygun, K. & Er, A.R. (2016). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin girişimcilik özelliklerinin incelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 136-157.
- Yazıcı, K., Uslu, S. & Arık, S. (2016). The investigation of the social entrepreneurship characteristics of social studies pre-service teachers. *Cogent Education*, 3, 1-11.
- Yeşilkaya, M. (2016). *Üst yönetimde rekabet farkındalığı*. Ankara:Gazi Kitabevi.
- Yıldız, S., Taşkiran, E. & Çiçek, M. (2011, Mayıs). *Üniversite öğrencilerinin bireysel değerleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişki: Kafkas Üniversitesi'nde Bir Araştırma*. 10. Ulusal İşletmecilik Kongresi, İzmir, s. 48-54.
- Yılmaz, A.S. (2014). Bir sosyal değişim ajanı olarak girişimcilik eğitimi. *Zeitschrift für die Welt der Türken, Journal of World of Turks*, 6(1), 297-311.

To Enterprising Turkey through Enterprising Students and Teachers[‡]

Arzu Önel[§]

Kafkas University, Turkey

Received: 22.03.2018 - Revised: 04.09.2018 - Accepted: 07.09.2018

Citation: Önel, S. (2018). To Enterprising Turkey through Enterprising Students and Teachers. *Amasya Education Journal, 7(2), 256-286.*

Summary (Review Article)

While passive and consumer societies are going back in today's ever-growing global rivalry, the societies that own entrepreneurship direct the way of the world. That's why, to raise entrepreneur kids and teens is getting more and more important (Eraslan, 2011). The social, ecological and economical developments related with the awareness of the global rivalry are only possible with the good education. As a matter of fact, the target of education is to make individuals be equipped with knowledge and capabilities the age requires and to make them be coherent members of contemporary world (Çelikten et al., 2005).

Education system should prepare the students for the future as more participative, sharer, analyst and innovative individuals by strengthening their 21st century skills. Educational institutions should raise individuals that make the best of their social, economical and

[‡]Regarding the sections of this article; in 26th International Conference on Educational Sciences (April 20-23, 2017) as "To Enterprising Turkey Through Enterprising Teachers", in 2nd World Congress on Lifelong Education (14-15 Nisan 2017) as "Culture of Eco-Enterprising for Students", in 2nd World Conference on Technology, Inovation and Entrepreneurship (May 12-14, 2017) as "Culture of enterprising in Schools" oral presentations was held.

[§]Corresponding Author: Phone: +90 474 2251150, e-mail: arzuonel@gmail.com

ISSN: 2146-7811, ©2018

political roles. Schools should be the constructions that develop the individuals' authentic and creative thinking, make them get self-confidence, and where the innovative knowledge is produced (Numanoğlu, 1999). As in all the issues, to create the entrepreneur culture is only possible with education system. Thus, entrepreneur culture should be suggested to teacher candidates and all the teachers should transmit this culture to the students in education process.

Despite all the arguments related which phase is the best to solve the problems in education as in the life paradoxes, to assume that the first condition of increase the quality in education and of provision of ideal learning is to raise ideal teachers, appears to be the best way. The greatest entrepreneur soul should be inside the teacher to make students obtain personal development, creativity and entrepreneurship. Besides, the entrepreneur society can only be formed with teachers in supreme entrepreneur soul.

High added-value human-being is also included into high added-value product, high added-value result and high added-value sector statements in globally growing. The modern human should struggle with life and present high added-value to society without falling into desperate. Social problems are only possible with personal developments since individual represents both the education and centre of society. As is the relation between social development and personal development, teacher is in the centre of education. Thus, educating teacher is the most important factor for social development since teachers are the role-models for students to make them grow. That's why, high added-value teachers should be brought up in faculties of education for high added-value results and kids since to raise self-confident students is only possible with self-confident teachers.

Turkey is a strong country with young population including its economical growth. While Turkey had a population of 24 million in 1955, this reached to 49 million in 1985, this became 80 million in 2017 and it is foreseen that it will be 96 million in 2050. As a result of this increase in population, there emerged unemployment; that necessitates creativity and entrepreneurship for our country day by day. In our country, such a big young population has difficulty in finding a profession according to their graduation field. Thus, every young certainly has to have a plan B. as a matter of fact, according to the remarks from National Education counselor on 6th of February, 2017; it was stated that it was hard for the young who graduated from

faculty of education in many specialties and wanted to be a teacher in the future to get a job in the government agency as well as the teacher candidates were encouraged to converges to private sector.

When the rate in the committals is analyzed, there emerges unemployed young at the top. This problem may be solved with the bringing-up the young as responsible and entrepreneur individuals because the entrepreneur training is an equipment programme with the responsibilities and necessary capabilities to solve unemployment problems after graduation (Selanik-Ay and Acar, 2016). Consequently, it is essential to create awareness on entrepreneurship for teacher candidates, to prepare them for the life before graduation and present entrepreneurship as an alternative career for teacher candidates.

Teacher candidates should develop their social entrepreneur features because of their critically importance in society. To get these capabilities for the teacher candidates in the faculties in order to bring up social entrepreneur kids. Global change begins to affect our world crucially, glaciers go on melting in the poles and many species become extinct. Because of these, we have to make our kids be aware of ecology, make the kids to be entrepreneur obtain the base of eco-entrepreneur. There should be practical entrepreneur performances in each department in faculties of education; thus, entrepreneur teachers should be brought up. Universities must bring up people that contribute to economical and social growth. Universities should be provided to bring up entrepreneur in each specialty for the regional dynamics and should be integrated with the city and region they are located.

Keywords: Enterpreneur Students, Entrepreneur Teachers, Entrepreneur Turkey